

Website van OKBN * ARLIS/NL

p/a Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie,
Postbus 90418, 2509 LK - DEN HAAG - Nederland

Gesprek met Hans Zonnevijlle van het Nederlands Fotomuseum te Rotterdam

Hans start het interview door mij een rondleiding te geven door het gebouw. Overal is goed te merken dat er verhuisd gaat worden. Briefjes op kasten die in de verkoop gaan, overal verhuisdozen en een lege tentoonstellingsruimte. Toch is er in de bibliotheek nog relatief weinig te merken van de verhuiskoorts en staan alle boeken nog gewoon op de plank.

Welke plek heeft de bibliotheek in het museum (letterlijk en figuurlijk)

Op dit moment ligt de bibliotheek direct naast de tentoonstellingsruimte en is open van dinsdag t/m vrijdag van 13.00 tot 17.00. Toch komt er maar af en toe een bezoeker van het museum naar de bibliotheek. De meeste klanten zijn studenten. De bibliotheek staat in het land bekend als een wetenschappelijke bibliotheek op het gebied van fotografie, fotogeschiedenis, fotoconservering en fototheorie. De bibliotheek bevat ruim 11.000 titels, 60 abonnementen op binnen- en buitenlandse fotografietijdschriften en een uitgebreide verzameling fotografendocumentatie die vooral persdocumentatie bevat. Het is als het ware dé facilitaire dienstverlening voor de fotografie- en kunstopleidingen.

Opvallend is dat de staf van het museum relatief weinig gebruik maakt van de bibliotheek. Veelal hebben zij een eigen bibliotheek of zoeken ze materiaal dat zo recent is dat het (nog) niet aanwezig is. Wat Hans hen wel te bieden heeft is zijn vermogen om materialen te vinden waar curatoren ergens iets over gehoord of gelezen hebben.

In de nieuwe locatie wordt de bibliotheek onderdeel van het kenniscentrum, samen met de afdeling educatie. Er is er gekozen voor een half open opstelling, waarbij de keuze gemaakt is om in ieder geval de Nederlandse boeken, de theoretische literatuur, de hotshots en de nieuwe aanwinsten te laten zien. Ook is duidelijk dat er een andere benadering gewenst is van een gemiddelde museumbezoeker dan van de bezoekers die in het kader van hun studie komen. De tijd zal moeten leren welke wensen die nieuwe bezoekersgroep heeft en hoe je daar in tegemoet kunt komen.

Hoe is de collectie ontsloten?

De collectie is beschreven in een Adlib-database en online raadpleegbaar. In de [Fotografiebibliotheek Online](#) zijn, behalve de bibliotheekcollectie van het Nederlands Fotomuseum, ook de collecties van Foam, Huis Marseille, Spaarnestad Photo en Noorderlicht te vinden.

Kun je vertellen waar je op dit moment vooral mee bezig bent?

Hans is de enige betaalde kracht in de bibliotheek en werkt samen met een aantal vrijwilligers. Ik vermoed dat hij een goede coach is voor deze mensen, die regelmatig doorstromen naar een betaalde baan. Uiteraard valt het aankoopbeleid onder zijn takenpakket. De keuze wordt vaak gemaakt vanuit de recensies in de tijdschriften. Hij constateert dat de inhoud van de artikelen en besprekingen in de loop der jaren veranderd is. In het verleden werd er veel meer op elkaar gereageerd en ontstonden er inhoudelijke discussies. Tegenwoordig is het meer

ieder voor zich en lijkt het wel of men elkaars werk niet eens leest.

Op zijn thuiswerkdagen is hij bezig met het digitaliseren van fotografendocumentatie. Artikelen uit tijdschriften en kranten, uitnodigingen, recensies, enz. worden in hangmappen bewaard. Het zou natuurlijk prachtig zijn als dit digitaal beschikbaar is. Verder is hij verantwoordelijk voor de authority files in de fotografencollectie, met verwijzingen naar zo'n 40.000 (!) fotografen en kunstenaars. Hans is er van overtuigd dat de naam van fotografen de perfecte zoekingang is. De dataset wordt tegenwoordig door meerdere mensen gevuld, maar hij voert de controle uit. Tussen de bedrijven door suddert hij over de vraag hoe folksonomy en woordfrequentiegebruik in te zetten zijn voor de Fotografiebibliotheek Online. En of de wet van Bradford te vertalen is naar een zoekstrategie.

Waar is je loopbaan begonnen?

Hans is eind jaren '70 zelf begonnen met fotograferen en vanuit de hobby is de behoefte aan informatie ontstaan. Omdat hij die onvoldoende kon vinden is hij in 1985 begonnen met het maken van indexen in een attenderingsschriftje. Hiermee is bij een aantal gerenommeerde foto-organisaties gaan leuren. Hij wilde hen overtuigen van het nut van current-contents van een aantal tijdschriften die hij toen kende en van belang vond op het gebied van fotografie. Stichting Perspectief (een fotogalerie en uitgever van het tijdschrift *Perspektief*) zag hier wel brood in en daarmee is zijn werkcarrière gestart. In de loop van de tijd ging *Perspectief* op in het Foto-instituut en weer later in het Fotomuseum.

Hans heeft zich in het verleden ook veel bezig gehouden met het beschrijven van beeldmateriaal en het ontwikkelen van een mogelijke standaard daarvoor - in een samenwerkingverband van de voormalige Stichting Mardoc en het hele fotografische veld van Nederland in die tijd.

Wat zou je graag gerealiseerd zien in de komende twee jaar?

Wat continue terugkomt in ons gesprek is de wens zo veel mogelijk informatie en kennis te delen. Hans zal er dan ook alles aan doen zijn kennis zo breed mogelijk beschikbaar te stellen. Zijn opzet voor een Onderzoekgids voor fotografie is daar een duidelijk voorbeeld van. Het ruwe materiaal is al beschikbaar via de [Homepage van Hans Zonnevillage](#)

Op mijn vraag of er nog meer in het leven van Hans Zonnevillage is dan fotografie komt maar met mondjesmaat antwoord. Iedere keer wordt er toch weer afgedwaald naar het vak, waar hij eigenlijk dag en nacht mee bezig is. Toch weet ik hem wat persoonlijke informatie te ontfutselen..

Voor wie heb je veel bewondering?

Voor Andrew Eskind, de man die verantwoordelijk was voor de online George Eastman House Photography Database. Hij componeerde een prachtige database die toegang geeft tot een hele serie fotocollecties in de USA maar tegelijkertijd ook een uitmuntende fotografen-namen-database die door de ULAN (Union List of Artists Names) van het Getty Research Institute als referentie database dient (zie: [Photography Collections Online](#)). En voor de personen die in de jaren '80 actief waren voor de Paul Getty Trust, en al die prachtige standaarden voor de kunsthistorische wereld in elkaar knutselden. Zoals de hierboven genoemde ULAN (een project van o.a. James Bower), en de Art & Architecture Thesaurus (met o.a. Toni Petersen).

Wat doe je in je vrije tijd?

"Ik ga wel eens naar een tentoonstelling", een fototentoonstelling wel te verstaan ;-)

Vorig jaar heeft hij met zijn vriendin 6 weken door Noord Spanje getrokken, "gewoon met een

tent". Min of meer aan de hand van het boek van Fernand Braudel, die een standaardwerk over het belang van de Middellandse Zee voor de geschiedenis van Europa heeft geschreven. Voor dit jaar staat China op het wensenlijstje.

In de trein leest Hans 'leuke boekjes', zoals verhandelingen over de geschiedenis van de ontwatering van Utrecht in 1100 of het graven van een kanaal in Italië in dezelfde periode. Er is een grote fascinatie voor de ontstaansgeschiedenis van land en infrastructuur. Al deze verhalen worden vrij makkelijk in zijn intern geheugen opgeslagen en hij vertelt daar graag over aan wie er maar wil luisteren.

Verder schijnt er een hele serie computers in zijn huis te staan met onderdelen en programma's die misschien nog wel eens nuttig zijn voor hemzelf of iemand anders. Eigenlijk is hij een halve systeembeheerder en weet hij behoorlijk veel van de werking van computers en diverse databasesystemen, volgens mij.

Laatst bijgewerkt: 27 februari 2007